

BIOPOSTEN

nr. 3, november 2023

Nytt frå laboratorieavdelingane i Klinikk for diagnostikk
Avdeling for medisinsk biokjemi og blodbank,
Avdeling for patologi og Avdeling for medisinsk mikrobiologi

Til våre rekvirentar!

Du mottek no den siste Bioposten i år. Det er snart desember og førebuing inn mot julehelga. Som vanleg er laboratoria opne alle vekedagar, men med noko redusert aktivitet. Det vert sendt ut informasjon til primærhelsetenesta angående transport og leveringsfristar for prøver.

Biokjemi

Kalprotektin

Etter innføring av ny analysemetode for kalprotektin i avføring i januar 2023 har laboratoriet fått tilbakemelding fra det gastroenterologiske miljøet om at det observeres dårlig korrelasjon mellom prøveresultat og kliniske funn i en del prøver. Avdeling for medisinsk biokjemi og blodbank jobber fortsatt med saken sammen med gastroenterologer og reagensprodusenten. Resultatene tyder på at årsaken til dårlig korrelasjon med stor sannsynlighet ligger i den preanalytiske fasen, dvs. i prøvetaking.

Vi vil med dette igjen gjøre oppmerksom på at prøvetakingen ved hjelp av CALEX Cap Set er et kritisk trinn i prosessen. Korrekt prøvetaking er helt avgjørende for riktig prøveresultat. Detaljert informasjon om riktig prøvetaking og prøvetakingsinstruksjon finnes på vår [nettside](#). Fordi prøvene tas av pasienten selv ber vi om at pasientene instrueres om riktig prøvetaking av helsepersonell i primærhelsetjenesten når prøvetakingsutstyr utleveres.

Postsendingar til andre helseføretak

Vi mottek ofte konvoluttar med prøver som skal sendast vidare til laboratorier ved andre helseføretak. Vi sender sjølvstakt desse vidare, men det vil i slike tilfelle bli forsenka svartid. Ein kan også oppleve at analysene blir for gamle for analysering. Vi vil difor oppfordre om at prøver sendast direkte dit dei skal. Det er då større sjanse for at pasientar slepp å ta nye prøver pga haldbarheit på prøven. Som ein forstår gjeld dette enno meir i periodar med helligdagar.

Biokjemi

Rusmiddelscreening

Tekst: Laboratoriespesialist Lutz Schwettmann

I januar 2021 innførte Avdeling for medisinsk biokjemi og blodbank screening av misbruksstoffer i urin. Screeningen er rettet mot medisinske prøver som tas ved diagnose/kartlegging av rusmiddelbruk, differensialdiagnostikk og som et ledd i behandling av pasienter og brukere med rusmiddelproblemer. Screeningen omfatter følgende rusmidler:

Benzodiazepiner
Amfetaminer
Kokain/-metabolitter (benzoylecgonin)
Opiater
Kannabinoider (THC)
EDDP (metadonmetabolitt)
Buprenorfin/-metabolitter
6-Monoacetylmorfin (heroinmetabolitt)
Ethylglukuronid (alkoholmisbruk)

Analyseringen utføres med immunologiske målemetoder for kvalitativ påvisning av rusmiddelgrupper. En kvalitativ påvisning av rusmidler er rimelig og tilstrekkelig i de fleste kliniske situasjoner.

Kvalitativ rusmiddelscreening ved Avdeling for medisinsk biokjemi og blodbank bestilles i IHR eller HP-link:

U-rusmidler, basispakke, 5 rusmiddelgrupper, 4 rusmidler [AL]

Analyseresultater fra immunologisk metode kan ikke benyttes i rettslige sammenhenger eller som sanksjonstiltak. I slike situasjoner eller ved behov for analyse med spesifikk metode må det bestilles rusmiddelscreening til Avdeling for klinisk farmakologisk ved St. Olavs hospital (U-rusmidler, basispakke, 33 rusmidler [TR]).

Blodutstryk

Vi minner rekvirentane om at blodutstryk som de sjølv skal lage, må sendast i same forsending som blodprøverøra, då alt er ei bestilling. Dersom vi får tilsendt blodprøverøra måndag, men ikkje noko blodutstryk, så vert blodutstryket sletta. Dersom blodutstryket kjem med posten onsdag, må vi rekvirere det på nytt. I tillegg er tida frå blodutstryket vert laga til det vert fiksert betydelig mykje lenger, noko som gjer at cellemorfologien er sterkt prega av aldriingsartefakter. Det gjer ikkje berre kvaliteten på utstryket dårligare, men også resultatane av den morfologiske vurderinga vert av dårligare kvalitet.

Biokjemi og blodbank

Teofyllin

S-teofyllin er ein analyse som blir rekvirert svært sjelden. Den vil difor gå ut av vårt analyserepertoar frå 15. desember. Ved behov kan analysen sendast til St. Olavs hospital.

Blodbankane i Helse Møre og Romsdal er stort sett sjølvforsynte med blodprodukt til pasientane ved våre sjukehus.

Dette er takka vere alle blodgiverane som regelmessig bidreg med dyrebare bloddråpar. Ein av desse er 74 år gamle Jonny Lyngstad som har gitt blod i 50 år. 15. november ga han blod for 122. gang ved blodbanken i Molde.

Bioingeniør II Heid Storvik i arbeid.
Foto: Romsdals Budstikke

Blodbankane treng kvart år nye blodgivarar. Helsepersonell kan også vere blodgivarar. Vi oppfordrar difor ansatte både ved sjukehusa og i primærhelsetenesta om å melde seg til GiBlod.no.

Blod kan ikkje lagast – det må givast

Blodtransfusjon utanfor sjukehus

Fleire og fleire pasientar får no blodtransfusjon utan å måtte kome inn på sjukehuset. Som regel er det bestilt i samarbeid med kreftavdelinga. Alle kommunar og institusjonar som skal utføre blodtransfusjonar må gjennomgå e-læring og må følge blodbanken sine prosedyrar.

Bioingeniør II Silje Helland ved blodbanken i Ålesund

Elektronisk rekvirering

HP Link

Vi har no i haust arbeidd intenst med å breidde HP Link til så mange rekvirentar som mogleg. Fordi IHR skal fasast ut ved årsskiftet har vi prioritert å breidde løysinga til dei som per no har hatt IHR, men vi har også innimellom vore på besøk på andre legekontor.

Som de kjenner til har vi hatt eit stort ønske om å kunne tilby ei god elektronisk løysing for våre rekvirentar i primærhelsetenesta.

Vi arbeider til ein kvar tid med å gjere forbetringar i HP Link.

Det er no laga eit enklare oppsett for mikrobiologi, og det er opna for at ein kan lage ein meny av lokale undersøkingar i HP Link. Det er sendt ut eigen e-post om desse endringane.

Det er særst viktig for oss ved laboratoria i Helse Midt-Norge å kunne tilby ein så god teneste som mogleg.

Laboratorieavdelingane har no tre bioingeniørar som arbeider med breidding på heiltid i Møre og Romsdal. I tillegg yter vi tenester ut mot kommunane som har tatt i bruk Helseplattforma. Vi arbeider tett med Andreas Westin frå St. Olavs hospital og med Helse Nord-Trøndelag.

Tone Kjerstad og Laila Haram arbeider til dagleg ved Medisinsk biokjemi og blodbank i Ålesund

Dersom de opplever noko som krev umiddelbar aksjon kan de ringe eit av desse to telefonnummera på dagtid 08:00-15:30:

90473022

47767588

På [nettsida til HP Link](#) er det oversikt over kven de kan kontakte om de har spørsmål eller om det er andre saker de ønsker svar på.

Carola Norstedt arbeider til dagleg ved Medisinsk mikrobiologi i Molde

Nytt bestillingssystem for prøvetakingsutstyr i Helse Midt-Norge

Helse Midt-Norge (HMN) omstrukturerer sin forsyningsstruktur ved at det blant annet er etablert et felles regionalt logistikkcenter (LS-HMN) som vil forsyne alle sykehusene i regionen med medisinske forbruksvarer. Dette innebærer også at prøvetakingsutstyr som benyttes ved legesenter og kommunale enheter vil bli levert fra LS-HMN.

LS-HMN er lokalisert på Heimdal utenfor Trondheim og vil også ta imot alle bestillinger av prøvetakingsutstyr, plukke, pakke og sende ut utstyret til legekantor og kommunale enheter i Trøndelag og Møre og Romsdal.

I den forbindelse er det nødvendig å etablere en felles bestillingsløsning for dette utstyret.

- Bestillingsløsningen er en Web portal /skyløsning som hentes fra Internett.
- Webportalen vil erstatte de ulike bestillingsløsningene som i dag benyttes av sykehusene i HMN.
- Bestillingene gjøres i henhold til egne bestillingsskjemaer som ligger i løsningen. LS-HMN tildeler ulike bestillingsskjemaer til forskjellige rekvisiter. For eksempel egne lister for Helse Nord-Trøndelag /Helse Møre og Romsdal/St. Olavs Hospital
- **Bestillingsløsningen tilbyr blant annet:**
 - At eksterne rekvisiter/ kunder/kommuner/legesenter og andre får mulighet til å bestille diverse prøvetakingsutstyr fra LS-HMN.
 - Mulighet for å ta ut statistikker både per rekvisient og type utstyr
 - Full oversikt over ubehandlede og behandlede bestillinger
 - Arkivfunksjon med oversikt over alle bestillinger
 - Kommunikasjon mellom rekvisient og Logistikkcenteret direkte i løsningen
 - Mulighet til å gjenta tidligere ordrer
- Vi ser for oss en gradvis innfasing/etablering av bestillingsløsningen i løpet av første halvår 2024. Dette, samt innlogging og opplæring vil vi komme tilbake til.

Bilde fra det sentrale, automatiserte lageret på Heimdal

Lokalt lager

Laboratorieavdelingane i Helse Møre og Romsdal ønsker alle rekvirentar og samarbeidspartnarar ein riktig god desember månad. Bildet over er frå ein fin hausttur på Frostadtind.

Vi arbeider for å kunne tilby gode tenester til det beste for pasientane i heile fylket. Dersom de har innspel til våre tenester ber eg om at de tar kontakt med oss. Bioposten finn du óg på internett:

[Bioposten](#).

Informasjon om opningstider og blodprøvetaking for alle sjukehusa kan du lese under [Laborarietenester](#) på nettsida til Helse Møre og Romsdal.

Ansvarlig redaktør: Avdelingsjef Brit Valaas Viddal,
Avdeling for medisinsk biokjemi og blodbank
brit.valaas.viddal@helse-mr.no